

2. Корнилов О.А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов / О.А. Корнилов – М. : МААЛ, 1999. – 341 с.

3. Кубрякова Е.С. Язык и знание. На пути получения знаний о языке : части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира – РАН. Институт языкознания / Е.С. Кубрякова – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 506 с.

4. Тураева З.Я. Лингвистика текста / З.Я. Тураева – М. : Просвещение, 1986. – 127 с.

5. Чехов А.П. Избранные сочинения / Чехов А.П. – М. : Художественная литература, 1988. – 639 с.

*Статтю рекомендовано до друку
кандидатом філологічних наук, доцентом
кафедри іноземної філології і методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»
Скляренко О.Б.*

Стаття надійшла до редакції 15 лютого 2015 року

УДК 811.16

*Аляксандр Лукашанец
(г. Мінск, Беларусь)*

СЛАВЯНСКІЯ МОВЫ Ў СУЧАСНЫМ ЕЎРАПЕЙСКІМ КАНТЭКСТЕ: ПРАБЛЕМЫ РАЗВІЦЦЯ І ФУНКЦЫЯНАВАННЯ

Статтю прысвечана характэрыстыцы сучаснага слов'янскага мовнага прастору, історычных шляхів та асоблівостей його фармування, а такж асоблівостей сучасных процэсів, які вызначаюць асновні напярмі його змяні та розшырэння. Названо саціолінгвістычны та саціопалітычны умовы фармування слов'янскага мовнага прастору та віділено чотыры асновных тыпы сучасных

слов'янських мов, що входять до слов'янського мовного континууму; схарактеризовано основні тенденції іношомовного впливу на розвиток систем та функціонування слов'янських мов у кінці XX – на початку XXI ст.ст.; розкрито роль близькоспорідненої двомовності як чинника зовнішнього мовного нігілізму; сформульовано основні принципи слов'янської мовної єдності та взаємодії.

Ключові слова: *слов'янські мови, мовний простір, мовна взаємодія, мовна експансія, мовний нігілізм, соціолінгвістичні та соціополітичні чинники.*

Статья посвящена характеристике современного славянского языкового пространства, исторических путей и особенностей его формирования, а также особенностей современных процессов, определяющих основные направления его изменения и расширения. Названы социолингвистические и социополитические условия формирования славянского языкового пространства и выделены четыре основных типа современных славянских языков, входящих в славянский языковой континуум; охарактеризованы основные тенденции иноязычного влияния на развитие систем и функционирование славянских языков в конце XX – начале XXI вв.; раскрыта роль близкородственного двуязычия как фактора внешнего языкового нигилизма; сформулированы основные принципы славянского языкового единства и взаимодействия.

Ключевые слова: *славянские языки, языковое пространство, языковое взаимодействие, языковая экспансия, языковой нигилизм солиолингвистические и социополитические факторы.*

The article is devoted to the characteristics of today's Slavic language space, historical evolution and peculiarities of its formation as well as features of modern processes which define the main directions of its change and expansion. Sociolinguistic and sociopolitical conditions of Slavic language space formation are named and four main types of modern Slavic languages which are included in Slavic language continuum are singled out; the main tendencies of foreign language influence on the development of Slavic language systems and their functioning at the end of the XX – the beginning of the XXI centuries are characterized; the role of closely related bilingualism as a factor of external nihilism is shown; the basic principles of Slavic language unity and interaction are formulated.

Key words: *Slavic languages, language space, language interaction, language expansion, language nihilism sociolinguistic and sociopolitical factors.*

Славянскія мовы і славянскія культуры займаюць важнае месца ў сучаснай агульнай еўрапейскай моўнай і культурнай прасторы. На працягу амаль двух тысячагоддзяў славянскія народы не толькі развівалі і фарміравалі свае ўласныя мовы і культуры, але і актыўна ўзаемадзейнічалі з іншымі мовамі і культурамі. Разам з тым, нават у пачатку XXI ст. нельга гаварыць аб тым, што фарміраванне славянскай моўнай і культурнай прасторы завершана. Нягледзячы на тое, што большасць сучасных славянскіх моў маюць дастаткова старажытную пісьмовую традыцыю, фарміраванне і станаўленне большасці новых літаратурна-пісьмовых славянскіх моў прыходзіцца на XVIII – XX стагоддзі і актыўна працягваецца ў нашы дні. Менавіта на XVIII – пачатак XX стст. прыходзіцца актывізацыя працэсаў станаўлення дзяржаўнасці многіх славянскіх народаў, якія працяглы час знаходзіліся ў складзе буйных еўрапейскіх імперый, а таксама імклівае пашырэнне іх моў у важнейшыя сферы камунікацыі. Гэтыя ж працэсы ў значнай ступені захоўваюцца на працягу ўсяго XX стагоддзя і нават зараз у пачатку XXI стагоддзя.

Асаблівасці сучаснага стану і развіцця славянскай моўнай прасторы вызначаюцца, на наш погляд, наступнымі чатырма фактарамі:

1. Асаблівасцямі фарміравання агульнай славянскай прасторы і шляхоў гістарычнага развіцця славянскіх літаратурных моў.

2. Сучаснымі напрамкамі славянскага моўнага ўнутранага і знешняга пашырэння.

3. Знешняй моўнай экспансіяй, якая закранае сістэмы славянскіх моў і іх функцыянаванне ў сучаснай камунікатыўнай прасторы.

4. Сацыялістычнымі і ідэалагічнымі аспектамі міжславянскага ўзаемадзеяння ў моўнай сферы.

I. Асаблівасці фарміравання славянскай моўнай прасторы.

Сучасную славянскую моўную прастору фарміруюць генетычна блізкія славянскія мовы, гістарычны шлях развіцця якіх вельмі адрозніваецца, як з пункту гледжання фарміравання і развіцця літаратурна-пісьмовай традыцыі, так і іх месца ў

камунікатыўнай прасторы і прававога статусу ў канкрэтным соцыуме. У гэтых адносінах сучасныя славянскія мовы выразна падзяляюцца некалькі груп:

а) мовы, якія сфарміраваліся шляхам паступовага эвалюцыйнага развіцця. Прыкладам такіх моў могуць служыць руская і польская мовы. Напрыклад, сучасная руская літаратурная мова з'яўляецца адной з самых старажытных пісьмовых славянскіх моў, якая прайшла працяглы шлях эвалюцыйнага развіцця ад старажытнарускай мовы (агульнай літаратурна-пісьмовай мовы ўсходніх славян) да сучаснага стану. Падобным быў шлях развіцця і сучаснай польскай мовы, першыя помнікі пісьменства на якой адносяцца да XIV стагоддзя;

б) мовы, якія маюць старажытную пісьмовую традыцыю, але зведалі па розных прычынах перыяды заняпаду і сфарміравалі новыя літаратурныя мовы ў XVIII – XIX стагоддзях на хвалі нацыянальнага адраджэння і барацьбы за незалежнасць. Да такіх моў адносяцца чэшская, славенская, балгарская, беларуская, украінская і сербская мовы. Так, напрыклад, фарміраванне новай чэшскай літаратурна-пісьмовай прыходзіцца на XVIII ст, хаця першыя пісьмовыя помнікі на чэшскай мове вядомы з XIII ст., а літаратурная пісьмовая мова склалася ў XIV ст. (з 1992 года – дзяржаўная мова Чэхіі).

Балгарская мова таксама адносіцца да адной з найбольш старажытных пісьмовых славянскіх моў (першыя помнікі вядомы з X ст.), аднак у сувязі з асманскім заваяваннем Балгарыі прыйшла ў заняпад. Сучасная балгарская літаратурная мова сфарміравалася ў сярэдзіне XIX ст.

Такімі ж старажытнымі пісьмовымі славянскімі мовамі з'яўляюцца сербская і харвацкая мовы (да 1991 года – адна сербскахарвацкая ці харвацкасербская). Першыя пісьмовыя помнікі на гэтых мовах адносяцца да XI ст. Сучасныя ж сербская і харвацкая літаратурныя мовы сфарміраваліся ў першай палове XIX ст., афіцыйна і заканадаўча размежаваліся ў канцы XX ст.

Яшчэ адна паўднёvasлавянская мова – славенская – таксама адносіцца да адной з найбольш старажытных

славянскіх моў (першыя пісьмовыя помнікі на ёй датуюцца X – XI стст.). Аднак страата дзяржаўнасці ў VIII ст. абумовіла той факт, што на працягу многіх стагоддзяў славенская мова развівалася ва ўмовах экспансіі нямецкай, венгерскай, італьянскай і сербскахарвацкай моў. Пачаткам фарміравання новай славенскай літаратурнай мовы лічыцца выданне ў 1550 годзе першай кнігі на славенскай мове (Катэхізіса). Аднак толькі ў 1945 годзе славенская мова набыла статус дзяржаўнай мовы ў Югаславіі.

Усходнеславянскія літаратурна-пісьмовыя беларуская і ўкраінская мовы аформіліся прыблізна ў XIV стагоддзі пасля распаду адзінай для ўсіх усходнеславянскіх народаў літаратурна-пісьмовай мовы – старажытнарускай. Такім чынам, фарміраванне пісьмоўных разнавіднасцей гэтых моў з’яўляецца вынікам іх эвалюцыйнага развіцця. Аднак пазней па розных прычынах (пераважна палітычнага характару) старабеларуская і стараўкраінская пісьмовыя традыцыі была спынена і толькі ў канцы XVIII стагоддзя пачалося фарміраванне новай літаратурнай украінскай і ў XIX ст. беларускай моў на народна-гутарковай аснове.

в) новыя славянскія мовы, якія набылі статус асобных моў і развілі літаратурна-пісьмовыя разнавіднасці ўжо ў XX ст. Да такіх моў адносіцца, у першую чаргу, македонская мова, тэндэнцыя да фарміравання якой пачала працягвацца ў XIX ст. разам з балгарскім нацыянальным адраджэннем. У гэты ж час паяўляюцца першыя друкаваныя македонскія выданні. Статус асобнай літаратурнай пісьмовай славянскай мовы і дзяржаўнай мовы ў Югаславіі македонская мова атрымала ў 1945 годзе.

Новай паўднёваславянскай літаратурнай мовай з’яўляецца баснійская, якая выдзелілася з сербскай (сербскахарвацкай) мовы ў выніку падзелу Югаславіі і стварэння новай паўднёваславянскай краіны Боснія і Герцагавіна. Пасля аддзялення Чарнагорыі ад саюзнай дзяржавы Сербіі і Чарнагорыі ўжо ў XXI стагоддзі пачаўся працэс фарміравання асобнай чарнагорскай мовы.

У пэўным сэнсе новымі можна лічыць сербскую і харвацкую літаратурныя мовы, кожная з якіх мае старажытную

пісьмовую традыцыю, але толькі з 1991 года за імі заканадаўча замацаваны статус асобных моў, якія з'яўляюцца дзяржаўнымі мовамі адпаведна Сербіі і Харватыі;

г) сучасныя славянскія літаратурныя мікрамовы. Носьбітамі гэтых моў з'яўляюцца, як правіла, славянскія этнічныя групы, якія кампактна пражываюць ў іншамоўным (славянскім ці неславянскім) асяроддзі. Класічным прыкладам такой мікрамовы можа служыць русінская мова. Умоўна да гэтай падгрупы прымыкаюць заходнеславянскія верхнялужыцкая і ніжнялужыцкая мовы, носьбіты якіх пражываюць на тэрыторыі сучаснай Германіі. У сучасных умовах адбываецца імклівы працэс змяншэння носьбітаў гэтых моў, што ставіць пад пагрозу само іх існаванне.

Прамежкавае становішча паміж тыпамі б) і в) займае славацкая мова. Пісьмовая традыцыя на ёй пачала фарміравацца з XV ст., а шлях фарміравання сучаснай славацкай літаратурнай мовы ў многім падобны да беларускай мовы.

Такім чынам, з пункту гледжання шляхоў фарміравання славянская моўная прастора ўяўляе сабой складанае моўнае адзінства, кампаненты якога (асобныя славянскія мовы) істотна адрозніваюцца не толькі колькасцю носьбітаў, але і заканадаўчым статусам, функцыянальнай значнасцю і сацыялінгвістычнымі ўмовамі існавання.

II. Сучасныя працэсы развіцця славянскай моўнай прасторы.

Бясспрэчным фактам сучаснага развіцця славянскай моўнай прасторы трэба лічыць яе інтэнсіўнае пашырэнне, якое мае два аспекты свайго працягнення.

1. З аднаго боку, ў сувязі з сучаснымі інтэграцыйнымі працэсамі інтэнсіўна павялічваецца славянская прысутнасць у неславянскіх краінах. Гэта прыводзіць да пашырэння (экспансіі) славянскіх моў і культур у еўрапейскае неславянскае моўнае і культурнае асяроддзе, што параджае праблему адаптацыі носьбітаў славянскіх моў і культур у няроднасным асяроддзі, уключэння саміх славянскіх моў і культур у неславянскае культурнае асяроддзе, а таксама праблему захавання імі ўласнай нацыянальнай ідэнтычнасці.

2. З другога боку, відавочным на рубяжы стагоддзяў стала так зване ўнутрыславянскае пашырэнне, якое звязана з паяўленнем на карце Еўропы новых славянскіх дзяржаў, што ў канцы XX – пачатку XXI ст. прывяло да:

– істотнага павелічэння колькасці асобных славянскіх моў у выніку разбурэння адноснага моўнага адзінства (размежаванне сербскахарвацкай мовы на асобныя сербскую і харвацкую, якія ў 1991 годзе былі заканадаўча замацаваны як дзяржаўныя мовы адпаведна Сербіі і Харватыі), а таксама фарміравання новых літаратурных моў (баснійскай і чарнагорскай, якія зараз з’яўляюцца дзяржаўнымі мовамі такіх новых паўднёvasлавянскіх краін, як Боснія і Герцагавіна, Чарнагорыя);

– перазмеркавання суадносін моў у сітуацыях блізкароднаснага славянскага двухмоўя (павышэнне статусу і функцыянальнай ролі моў, якія ў папярэдні перыяд існавалі ва ўмовах двухмоўя, а ў новых сацыяльна-палітычных умовах атрымалі статус дзяржаўных моў асобных краін і моў тытульных нацый). Гэта датычыцца тых славянскіх моў, якія на працягу XX стагоддзя функцыянавалі ва ўмовах блізкароднаснага двухмоўя, канкуруючы ў афіцыйных сферах зносінаў з іншай больш «магутнай» у камунікатыўных адносінах славянскай мовай: беларуская і ўкраінская мовы ў адносінах да рускай у былым СССР, славацкая мова ў адносінах да чэшскай у Чэхаславакіі;

– істотнае звужэнне ролі рускай мовы як мовы міжнародных зносінаў у славянскім свеце і змяншэнне рускамоўнай кампетэнцыі славянскіх народаў.

3. Сучаснае развіццё моўнай славянскай прасторы вызначаецца таксама складанымі суадносіннамі паміж суіснуючымі ў многіх славянскіх краінах роднаснымі мовамі. Як паказвае гісторыя, у тым ліку і сучасная, развіццё сістэм славянскіх моў і іх месца ў камунікатыўнай прасторы, іх прэстыж абумоўлены ў першую чаргу сацыяльна-палітычнымі ўмовамі іх функцыянавання. Як ні парадаксальна, але найбольш складаным на працягу ўсёй гісторыі існавання было становішча тых славянскіх моў, якія развівалі свае

сістэмы, фарміравалі сваю самастойнасць і функцыянавалі ва ўмовах блізкароднаснага моўнага акружэння і канкурэнцыі з больш магутнымі ў камунікатыўных адносінах іншымі славянскімі мовамі. Гэта пацвярджае гісторыя фарміравання сучасных літаратурна-пісьмовых беларускай і ўкраінскай моў у XIX ст. і само іх існаванне на працягу XX ст., існаванне і функцыянаванне славацкай мовы ў Чэхаславакіі, станаўленне македонскай мовы як асобнай паўднёваславянскай мовы ў сярэдзіне XX ст. Блізкароднаснае моўнае асяроддзе фактычна з'яўляецца істотнай перашкодай на шляху сцвярджэння моўнай самастойнасці, абцяжарвае фарміраванне літаратурных норм і ўмацаванне нацыянальнай самабытнасці, тармозіць працэс пашырэння мовы ў афіцыйныя сферы камунікацыі. Параўн., напрыклад, фарміраванне новай беларускай літаратурна-пісьмовай мовы ў XIX ст. ва ўмовах дамінавання блізкароднаснай рускай мовы і чэшскай літаратурна-пісьмовай мовы ў XVIII ст. на фоне няроднаснай нямецкай мовы [2]. Менавіта нераўнаважнае, камунікатыўна незбалансаванае блізкароднаснае двухмоўе нават у XXI стагоддзі параджае ваяўнічы нігілізм носьбітаў «вялікіх» мажарытарных славянскіх моў да суседніх «малых» славянскіх моў, які выражаецца ў нежаданні ўвогуле прызнаваць факт існавання асобных суседніх моў, зневажальных адносінах да саміх моў і носьбітаў гэтых моў. Больш таго, любыя спробы пашырыць сферы выкарыстання іншай нацыянальнай славянскай мовы ў такіх сітуацыях успрымаецца як ушчамленне праў іншай, як правіла, дамінуючай мовы. Напрыклад, у сучаснай моўнай сітуацыі ў Беларусі, дзе беларуская і руская мовы маюць аднолькавыю заканадаўчы статус дзяржаўных моў, але рэальна беларуская мова займае другарадныя пазіцыі ва ўсіх сферах ужытку, менавіта руская мова становіцца падсвядома своеасаблівым «тормазам» на шляху пашырэння сфер выкарыстання беларускай мовы. Любая спроба рэальна пашырыць выкарыстанне беларускай мовы ў якую-небудзь сферу камунікацыі, у якой яна павінна выкарыстоўвацца як дзяржаўная мова краіны, суб'ектыўна ўспрымаецца многімі рускамоўнымі грамадзянамі, у тым ліку беларусамі, як замах

менавіта на рускую мову. Такі парадокс тлумачыцца, відаць, у першую чаргу тым псіхалагічным дыскамфортам, які адчувае аднамоўны (рускамоўны) індывід у сітуацыі блізкароднаснага беларуска-рускага двухмоўя, калі не можа сябе паводзіць у адпаведнасці з канкрэтнай маўленчай сітуацыяй.

III. Аспекты іншамоўнага (неславянскага) ўплыву на славянскую моўную прастору.

Ва ўмовах сучаснай інтэграцыі і глабалізацыі славянскае моўна-культурнае асяроддзе сутыкнулася з праблемай знешняй моўнай і культурнай экспансіі. Неславянскі ўплыў на славянскія мовы ў канцы XX – пачатку XXI стст. з'яўляецца адным з самых істотных фактараў, якія вызначаюць асноўныя напрамкі развіцця іх лексічных сістэм, а таксама аказваюць уплыў на іх камунікатыўную ролю ў сучасным грамадстве. Такое становішча абумоўлена ў значнай ступені і тым, што і ў XXI стагоддзі славянскія мовы і культуры застаюцца пераважна знешнеарыентаванымі [3, с. 7].

З аднаго боку, у моўнай сферы гэта экспансія праяўляецца ў так званай інтэрнацыяналізацыі [1] – актыўным папаўненні лексіконаў славянскіх моў вялікай колькасцю іншамоўных запазычанняў, што, з аднаго боку, забяспечвае патрэбы намінацыі ў сучасных сферах жыцця і дзейнасці грамадства, але, з другога боку, ў пэўнай ступені становіцца тормазам для развіцця і запатрабаванасці ўласных ўнутрымоўных рэсурсаў намінацыі (напрыклад, словаўтварэння) і вядзе да нівеліравання нацыянальных асаблівасцей кожнай славянскай мовы. У дачыненні да лексіконаў славянскіх моў гэты іншамоўны ўплыў можа разглядацца як аб'ектыўны некантралюемы працэс развіцця намінатыўных магчымасцей нацыянальнай мовы, які набывае характар руху звонку ўнутр сістэмы (непасрэднае запазычанне, напрыклад, бел. *камп'ютар*, *інтэрнэт*, *сайт*, *скайп*, *прынтар*, *правайдэр*, *мадэратар* і інш.) і ўнутрымоўнае пашырэнне (выкарыстанне запазычанняў у якасці базавых для ўтварэння новых слоў: бел. *камп'ютар* – *камп'ютарышчык*, *камп'ютарышчыца*, *камп'ютарны*, *камп'ютарызаваць* і г.д., а таксама ў актывізацыі словаўтваральных сродкаў іншамоўнага паходжання: *банкінг*, *кліенцінг*, *планінг*, *кансалцінг*). Пра

інтэнсіўнасць іншамоўнага ўплыву на лексічныя сістэмы славянскіх (і не толькі славянскіх) моў і выдавочную збытکوўнасць у іх складзе англа-амерыканізмаў сведчыць той факт, што ўжо ў навуковым асяроддзі лінгвістаў гэтыя працэсы атрымалі назву «англамоўнай інтэрвенцыі».

Акрамя таго, знешняя моўная экспансія ў адносінах да славянскіх моў у апошні час выразна праяўляецца і ў актыўным пранікненні міжнародных моў (у першую чаргу англійскай) у цэлы рад камунікатыўных сфер унутрынацыянальных зносін (навукі, бізнесу, спорту і культуры, інтэрнэт-камунікацыі і інш.). Сёння ў славянскіх краінах вельмі выразна набывае моц тэндэнцыя (ці мода!) выкарыстання англійскай мовы ў якасці рабочай на розных навуковых і іншых афіцыйных мерапрыемствах. У сучасным палітычным дыскурсе становіцца таксама модным размаўляць па-англійску. Між тым, усё гэта так інакш датычыцца прэстыжу кожнай нацыянальнай мовы. Небяспека названай тэндэнцыі заключаецца ў тым, што ў выніку яна можа прывесці да рэальнай няпоўнафункцыянальнасці. Гэты аспект актуальны для ўсіх без выключэння славянскіх моў, у тым ліку і беспраблемных сёння ў камунікатыўных адносінах. У эпоху глабальнай інтэграцыі і камунікацыі трэба ўсведамляць існаванне рэальнай пагрозы выпяцнення славянскіх моў на перыферыю камунікацыі, у сферу фальклорна-культурных асаблівасцей [4].

IV. Заключэнне. Сацыялпсіхалагічныя і ідэалагічныя аспекты міжславянскага ўзаемадзеяння ў моўнай сферы.

З улікам сказанага вышэй важнай задачай славянскага моўнага ўзаемадзеяння ў XXI ст., накіраванага на ўзмацненне ролі славянскіх моў і культур у сусветнай камунікатыўнай прасторы, трэба лічыць не толькі ўмацаванне славянскай моўнай агульнасці і ўзмацненне культурнай і моўнай інтэграцыі, але і захаванне моўнай і культурнай славянскай разнастайнасці. Разам з тым, змены, што адбыліся ў славянскім моўным кантынууме на рубяжы стагоддзяў, актуалізуюць неабходнасць змены стэрэатыпаў палітычнага і побытавага мыслення ў адносінах да моўнай сферы славянскіх народаў, фарміраванне новай канцэпцыі як унутрыславянскага,

так і славянска-неславянскага моўнага ўзаемадзеяння і супрацоўніцтва, а таксама фарміраванне новых падыходаў да яе рэалізацыі.

Асноўнымі прынцыпамі (пастулатамі) міжславянскага моўнага ўзаемадзеяння ў сучасных умовах у адпаведнасці з еўрапейскімі гуманітарнымі стандартамі павінны стаць, на нашу думку, наступныя [4]:

1. Прызнанне безумоўнага права кожнага славянскага народа (вялікага і малога) на сваю дзяржаўнасць і выбар уласнага вектара развіцця, а таксама права мець і развіваць сваю нацыянальную мову і нацыянальную культуру.

2. Забеспячэнне кожнаму грамадзяніну ўнутры двух- і шматмоўнага соцыуму права свабодна карыстацца нацыянальнай мовай у адпаведнасці з існуючым моўным заканадаўствам.

3. Асэнсаванне значнасці і каштоўнасці кожнай славянскай мовы як састаўной часткі агульнай славянскай моўнай прасторы і сусветнага культурнага кантынууму.

4. Фарміраванне паважлівых адносін як да ўласных, так і да іншых, у першую чаргу суседніх, славянскіх моў.

5. Разуменне таго, што толькі веданне іншых (у першую чаргу суседніх) моў і культур не толькі пашырае інфармацыйную і культурную прастору чалавека, але і дапамагае асэнсаваць значнасць і каштоўнасць уласных мовы і культуры.

6. Прызнанне прыярытэту ўзаеманакіраванасці (шматвектарнасці) працэсу фарміравання славянскай моўнай кампетэнцыі.

7. Змяненне тэрміналогіі, публіцыстычнай рыторыкі і палітычнага дыскурсу ў сферы славянскай моўнай агульнасці з пазіцый сучасных стандартаў міждзяржаўнай і міжнацыянальнай паліткарэктнасці.

Як уяўляецца, толькі пры такіх падыходах можа быць забяспечана гарманічнае развіццё славянскага гуманітарнага і культурнага супрацоўніцтва, а таксама захаванне славянскіх моў і культур у сучаснай культурнай прасторы Еўропы і свету.

Література

1. Komparacja współczesnych języków słowiańskich. Słowotwórstwo. Nominacja / Uniwersytet Opolski ; redaktor naukowy Ingeborg Ohnheizer. – Opole, 2003. – 541 s.
2. Жураўскі А.І. Гісторыя беларускай літаратурнай мовы / А.І. Жураўскі, М.Р. Прыгодзіч // Беларуская мова : Энцыклапедыя. – Мінск, 1994. – С. 147–156.
3. Лукашанец А.А. Выступленне пры адкрыцці XV Міжнароднага з'езда славістаў / А.А. Лукашанец // XV Міжнародны з'езд славістаў. – Мінск, Рэспубліка Беларусь, 20–27 жн. 2013 = XV Международный съезд славистов = XV International Congress of Slavists : [асобныя выступленні] : бюлетэнь / Нац. акад. навук Беларусі, Беларус. камітэт славістаў, Ін-т мовы і літаратуры ; [рэдкал. : А.А. Лукашанец (гал. рэд.) і інш.]. – Мінск, 2013. – С. 6–9.
4. Лукашанец А.А. Русский язык в условиях международной интеграции и глобализации / А.А. Лукашанец // Русский язык : система и функционирование (к 75-летию филологического факультета БГУ) : сборник материалов VI Междунар. науч. конф., Минск, 28–29 окт. 2014 г. : в 2 ч. Ч. 1 : И.С. Ровдо (отв. ред.) [и др.]. – Минск, 2014. – С. 3–10.

Стаття надійшла до редакції 25 лютого 2015 року

УДК 81'373.7–115:81'44

Костянтин Мізін
(м. Кременчук, Україна)

МІСЦЕ ЗІСТАВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ СЕРЕД ІНШИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ І НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Пропонована стаття присвячена визначенню місця зіставної лінгвокультурології серед інших лінгвістичних і нелінгвістичних дисциплін та уточнення її методологічного статусу. З цією метою,